

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " --- "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlásy a nahodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ku voľbám do stoličných výborov.

Po celej krajine stroja sa ľudia ku voľbám do stoličných výborov. Lepšie povedané, veľa ľudí sa ku tomu chystá a je zase mnoho takých ľudí, čo z ľahkomyselnej nedbanlivosti nestarajú sa o to, kto bude do stoličného výboru vyvolený. Je mnoho takých ľudí, čo s jejich doma pečeným rozumom takto sebe hŕtajú: nech si tam na tom stoličnom dome sedí kto chce, nech len nám dajú pokoj. Toto ale nenie ani dobré smýšľanie, ani dobrá politika. Kresťanským ľudákom má na tom zvlášte záležať, aby čím viacej verných a odhodlaných privržencov kresťanskej ľudovej strany dostalo sa do stoličných výborov. Aby sa ale toto aj skutočne stalo, treba si v každej obci v porozumení s pánom duchovným alebo iným osvedčeným vodcom kresťanskej ľudovej strany spoľahlivého kandidáta postaviť a na toho potom do posledného chlapa hlasovať. Ľud si preto má na tom dať záležať, aby mal čím viacej spoľahlivých a svedomitých zástupcov na stoličnom dome, bo od toho závisí dobrá čiastka jeho hmotného blahobytu. Presvedčíme sa o tom, keď povážime:

Aké práva a úlohy majú stoličné výbory.

Stoličné výbory volia stoličných a okresných úradníkov, vicešpána, stoličného hlavného notára, podnotárov, predsedu a prísediacich sirotskej stolice, stoličného hlavného fiškála a podfiškálov, hlavného pokladníka a kontrollóra, hlavných slúžnych, podslúžnych, teda všetkých tých úradníkov, s ktorými stojí ľud v najužšom po-

tyku. Pri tomto majú právo stoličné výbory kontrolovať stoličných úradníkov, v páde jejich previnenia sa na zodpovednosť ich fahať, nariadiť proti nim vyšetrovanie, alebo pozbavenie úradu. Krom riešenia iných vážnych otázok stoličnej verejnej správy, stoličné výbory na základe uzavretia stoličného shromaždenia určia platy celého stoličného úradníctva a osobníctva, posudzujú a odbavujú appellácie, ktoré jednotlivé obce ku stoliciam zadávajú. Toto sú len hlavnejšie úlohy stoličných výborov, už ale aj z tohto môže sa každý presvedčiť, ak veľmi v záujme leží nielen obcí, lež aj jednotlivých občanov, aby si v stoličnom výbore tak vplivu, ako nadovšetko obrany a ochrany zabezpečili. Toto ale stane sa len vtedy, keď si ľud do stoličných výborov spoľahlivých a svedomitých zástupiteľov, totižto výborníkov vyvolí. Preto kresťanskí ľudáci a všetci, ktorým záleží na hmotnom blahobyte obcí a jednotlivcov, prítomne v čas stoličných volieb privolávame vám, ukážte svetu, že svoje a svojich záujmy najlepšie tak obránite, keď sa pevne pridíte za budete zástavy kresťanskej ľudovej strany a do stoličných výborov vyvolíte len jej kandidátov. Aby tejto veľavážnej občianskej povinnosti svojej každý volič tým ľahšie zodpovedať mohol, v krátkosti označíme:

Spôsob voľby do stoličných výborov.

Voľba do stoličných výborov prevádza sa dľa volebných okresov. Každá obec, alebo viacej susedných obcí, v ktorých nachodí sa aspoň 200 voličov, tvoria jeden okres. Jeden okres nemsie mať viacej ako 600 voličov. Jestli v danom okrese nachodí sa vyše 600 voličov, z

takého okresu utvorí sa jeden nový okres. Stoliční výborníci volia sa na šesť rokov, z vyvolených ale za každým vystúpia z výboru tí, ktorí už vyplnili šesť rokov výborníctva. Deň volby určí stoličná kongregácia, čo viceispán v zodpovednom čase na vedomie dať musí obecnstvu.

Volbu vedie predseda, ktorého ku tomuto cieľu vyslala stoličná kongregácia. Volba v jednom okrese nesmie dlhšie trvať ako cez jeden deň. Predseda je povinný volbu začať o 9. hodine ráno a zakončiť o 4. hodine popoludní. Po štvrtej hodine predseda nesmie viac hlasu prijať. Ak náhle predseda volbu začne, vyzve voličov, aby si z pomedzi seba vyvolili štyroch dôverníkov, ktorí sú povinní pozor dávať na to, aby sa pri volbe neprevádzaly dajaké nezákonnosti, alebo nespravodlivosti. Jestli si voličia dôverníkov sami nevyznačia, vtedy štyroch dôverníkov vyznačí z pomedzi voličov sám predseda; nesmie to ale urobiť v sieni, kde sa volba prevádza, lež vonku pred voličmi. Keď toto vôbec o volbe do stoličných výborov podávame, nasleduje otázka:

Kto smie byť vyvolený a kto smie voliť?

Vyvolený môže byť každý uhorský občan, 24 rokov starý, plnoletý muž, ktorý nestojí pod kuratelou a vie čítať a písať, ktorý na území stolice aspoň od dvoch rokov vládze majetkom, alebo aspoň od dvoch rokov býva na území stolice a daň platí, ktorý ďalej má tie duševné a hmotné vlastnosti, na základe ktorých môže byť vpísaný do stáleho lajstru snemových volieb vyslaneckých, ktorý nenie pod sekvestrom, nedopustil sa zločinov, alebo prečinov, pre ktoré dľa trestného zákona krom obyčajného trestu posúdený je na pozbavenie úradu a vyzdvihnutie politických práv, ktorý nenie odsúdený do žalára, do areštu vyše troch mesiacov, alebo do štátneho väzenia, napokon ktorý nenie právoplatne odsúdený pre zločin a prečin zo ziskuchtivosti spáchaný.

Voličom môže byť každý obyvateľ stolice, ktorý v čas krajinských volieb vzatý je do stáleho lajstru voličov.

Každý, čo má takéto volebné právo, užívať ho môže len osobne a splnomocniť nemôže druhého, aby miesto neho hlasoval.

Jako treba hlasovať?

Hlasovanie je tajomné a stáva sa odovzdaním cedulky. Hlasujúci teda napíše na cedulku mená tých, na ktorých chce hlasovať. Na jednu cedulku neslobodno viacej mien napísať, koľko členov do výboru volí patričný okres; jestli je na cedulke viacej mien napísaných, ako je potrebné, tie neslobodno vziať do povahy.

Tak vystavenú cedulku hlasovania, hlasujúci tak složí, že na ňu napísané mená bez jej otvorenia nenie možno prečítať; týmto spôsobom vystavenú cedulku zanesie potom hlasujúci do volebnej siene a tam ju odovzdá. Hlasujúci povinný je pri odovzdaní cedulky hlasovania cieľom zapísania opovedať svoje meno a bydlisko.

Z toho, že je toto hlasovanie úplne tajomné, nutne nasleduje, že na mieste volby nikto, ani slúžny, ani notár, ani predseda, ani ktokolvek iný, nikoho kandidovať nesmie do výboru. Už z tejto príčiny je najlepšie, keď sa voličia popredku usnesú v tých osobnosťach, ktoré chcejú vyvoliť, aby im pri volbe kandidátov nikto diktovať nemohol.

Po celý čas volby v sieni, kde sa hlasy odávajú, nepretržene musia byť prítomní rychtár a notár obce cieľom určenia osobnej totožnosti voličov. Jestli k okresu viacej obcí patrí, pri volbe musia nepretržene prítomní byť rychtár a notár všetkých tých obcí.

Zakončenie volby.

Volba sa musí zakončiť o 4. hodine popoludní. Potom spočítajú hlasy. Spočítanie hlasov dľa možnosti zakončiť sa má ešte v deň volby. Jestli by to ale nebolo možné, spočítanie hlasov sa prerhne a pokračovanie spočítania odloží sa na druhý deň. V tomto páde odovzdané hlasy zatvorí sa do tej truhlice, dc ktorej pri hlasovaní boly vkladané a truhlicu zapečatia: predseda, dvaja dôverníci a predstavenstvo obce. Taktó zapečatenú truhlicu strážia na obecnom dome ustanovený kruz predsedu dvaja strážcovia, ku ktorým pripojí sa môžu aj dôverníci. Po zakončení spočítania hlasov predseda výsledok volby ohlásí hneď voličom.

O výsledku a behu volby, taktiež o príležitostných zvláštnych prípadnosťach zostaví sa hneď zápisnica, ktorú podpíše predseda, zápisník

a dôverníci. Zápisnicu predseda hneď po zakončení voľby s lajstrom voličov a so zapečatenými cedulkami hlasovania odošle viceispánovi stolice, aby ju verifikačnému výboru odovzdal.

Keby buď pri prevedení voľby vznikly da- jaké nespravodlivosti, alebo keby na zákonnom základe námietku treba bolo urobiť proti dakto- rému z vyvolených, appellácia proti voľbe zadať sa môže behom 15 dní po voľbe ku verifikač- nému výboru.

S týmto podali sme v krátkosti spôsob pre- vedenia voľby do stoličného výboru. Horliví lu- dáci nech nemeškajú a nech použijú tejto prí- ležitosti, aby zmužilé a odhodlané zastupiteľstvo mali v kresťanskej ľudovej strane nielen v kra- jinskom sneme, lež aj na stoličnom dome. Nech aj zo stoličných domov veje zástava kresťanskej ľudovej strany!

Kto je príčina?

Kto *nestranne* súdi o tej vražde, ktorá sa v Černovej prihodila, a spolu zná to búrenie a nešeredné huckanie, s akým národnári buri- čia svoje noviny preplňujú, musí uznať, že prí- činou v Černovej zpáchanej vraždy nenie nič iné, iba náruživosťou zaslepené národnárstvo, a tu na prvom mieste «Slovenský Týždenník» a «Ludové Noviny». Kde na Horniakoch tieto bezbožné noviny opravdovým ľudomilom pošťa- stilo sa od ľudu odstrániť, slovom kde ľud «Slo- venský Týždenník» a «Ludové Noviny» nečíta, tam je ticho; ľud sa vzdeláva, pracuje a so svojimi spolublíznymi — bárs by aj iného smý- šľania a presvedčenia boli — v láske, v svor- nosti a v pokoji nažíva; kde ale slovenský ľud tieto noviny číta, tam je divý, zkazený, surový, grobiansky, ba ani neváži si svoj, ani druhého život. A čo s týmto docielia? Zhola nič! Čo do- cieli ten, ktorý s čelom do steny bácha? Snáď stenu zrúti? Nie! Stene sa nič nestane, ale on si pokaličí, prerazí čelo, pričom aj ľahko zahy- nuť môže!

A tým bláznom, ktorí s čelom do steny bá- chajú, úplne sú podobní tí národnári, ktorí tichý ľud slovenský búria proti vlasti uhorskej. Pýtame sa ale, že tí buričia, ktorí pod falošným heslom «za tú našu slovenčinu» neskúsený ľud

proti vrchnostiam huckajú, čo a jaké právo vy- dobili skrze to, že v Černovej nevinný ľud pred pušky žandárov vohnali? Nielen že nič nevydo- bili, ale nad to ešte ľud do hrozného nešťastia uvalili. Ano, tí úbohí rodičia, ktorí v Černovej zahynuli, volajú z hrobu: *Národnári, vy ste nás priviedli na jatku; vy ste príčinou toho, že sme naše diatky dochovať nemohli; preto vás, drahi ro- dáci, prosíme, ak nešťastlivo nechcete pochodiť, va- rujte sa tých diabolských novín, ktoré pod menom «Slovenského Týždenníka» a «Ludových Novín» slovenský ľud kynožia, ducha mu otravujú a telesne a duševne nešťastlivým ho činia!*

Ty úbohý slovenský ľud si len nástrojom a prostriedkom niekoľkých nesvedomitých národ- niarskych buričov, ktorí z toho remesla po pan- sky žijú!

Že národnári buričia len svoj zisk hľa- dajú a o slovenský ľud im ani najmenej neide, to dokazuje aj jeden český mesačník, ktorý pod menom «*Naše Slovensko*» v Prahe vychádza. Česi v tomto mesačníku úprimne zoznávajú, že čo a jaký úmysel majú s našim slovenským ľudom, kde od slova do slova toto stojí: «Be- hem posledných let tak vzrostol počet českých študujúcich, že malý prostor Čech nebude stačiť k tomu, aby mohli vsichni nalezti výživu, — *pro které již v Čechách neni místa, přijdou na Slo- vensko a naleznou zde jiste bohaty pramen vý- živy*».

Teda Česi a Moravčáci z našeho slovenského kraju českú kolóniu chcejú urobiť! My tu na našich stranách žijúci Slováci Čechov a Morav- číkov poznali sme len po jejích zobrákoch kto- rých tu toľko chodí, že je to hrúza! A jaká je vďaka, že z Čiech a Moravy prichádzajúcu ku nám zobrácku luzu vyživujeme? Nuž taká, že na dodavok ešte nám na prímluvu národnárov aj učení luzu chcejú sem poslať! Do terajška aj slovenského sedliaka synček mohol sa aj do tých najvyšších úradov dostať, jestli k tomu po- trebné školy odbavil. Na budúce ale, jestli Česi naše slovenské kraje hromadne zaplavia, to už nebude možné. Uvidíte, oni sa tu aj uhorskú štátnu reč dokonale naučia, ale aby sa ju aj slovenský ľud naučil a tak schopným sa stal, aby aj on do vyšších úradov sa vysvihnul, to nedovolia nesvedomití národnári, lež aj na bu- dúce budú bojovať «za tú našu slovenčinu», aby

slovenský ľud zaostal. Vytisnú nás z priemyslu, z úradov, z majetkov, pozbavia nás našej katolíckej viery, mravov, slovenskej reči, a beda nám, ak nebudeme po česky gagotať. Hľa, týmto kliešnia cestu Hlinka a mnohí iní nesvedomí buričia. Samosebou sa rozumie, že vláda na túto diabolskú prácu nebude sa ľahostajne a nečinne dívať.

A preto z hlbín srdca prosíme pokoj milujúci slovenský ľud, nech nepočúva na buričov *českými peniazmi podplatených*, nech im vyhybuje ako pokúšajúcemu diablovej, nech neberie do ruky jejich bezbožné noviny, lebo čítanie takých novín ľahko ich do bludu zavedie a len černoškú katastrofu im pripravíť môže. Za mimoriadne číslo «Krešťana» o Černovej Pán Boh mnoho razy zaplať, to nám oči naozaj otvorilo. *Ludák.*

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Krešťan-a»!

K voľbám do stoličného výboru v Trenčianskej.

Výbornícke voľby majú omnoho väčšiu významnosť, ako im mnohí pripisujú. Od dobrého výboru stoličného závisí celá administrácia stoličná.

Keď je výbor dobrý, seba povedomý, zaiste aj záležitosti stoličné sa tak nemanipulujú, ako Čákyho slama, bo každý, či viceispán, či slúžny, ako aj notár sa obáva, aby sa mu nekleplo na prsty. Preto treba voliť dobrý, stoličný výbor! Keď bude každý volič vedľa svojho rozumu a presvedčenia, dľa otcovskej rady svojich duchovných pastierov voliť; keď si voličia takých výborníkov vyvolia, čo nielen v čas voľby, lež aj inokedy s nimi vlúdne mluvia, ich podporujú a zastávajú, keď voličia takým dajú svoje hlasy, čo s telom i s dušou priznávajú sa ku kresťanskej ľudovej strane, vtedy bude mať stolica dobrý výbor. Súrna potreba je zvlášte teraz ohlasovať veľkú významnosť stoličných výborov, lebo sa blížia všade voľby výbornícke a voliť môže každý dľa svojho presvedčenia, čo za časov liberálov bolo nemožné. Teraz je svrchovaný čas, aby sme si všetci ruky podali a taký výbor aby

sme si poslali do stoličného domu, ktorý vo väčšine oddaný má byť kresťanskej ľud. strane. Snáď sa nesklamem v mojej dôvere ku našemu ľudu, keď pevne predpokladám, že väčšina výborníkov v našej trenčianskej stolici bude pozostávať z verných a oddaných mužov ku kresťanskej ľudovej strane. Daj Bože, aby sa tak stalo!

Výbornícke voľby prevedú sa v Trenčianskej stolici dňa 18., 19. a 20. novembra. V jednotlivých okresoch a miestach kandidovaní sú nasledujúci:

Okres čacanský: *Svrčinovec:* Jozef Badík. — *Rakova:* Ján Szecsánsky. — *Staškov:* Demeter Gyurcsánszky. — *Vysoká:* Jozef Zatkovics. — *Turzovka:* Julius Lonszky.

Okres kysucko-novomestský: *Budatin:* Ján Uskert a Ján Czvincsek, — *Radola:* Koloman Szmida, Karol Kmetyko a Karol Czivány. — *Krászno:* Jozef Kardos.

Okres žilinský: *Rajecz:* Holub. — *Zsolna-Bánfalva:* Filkorn. — *Varín:* Ignác Adámik.

Okres bytčiansky: *Rovné:* Ernest Koszecz. — *Kotesov:* Jozef Pelikán.

Okres považsko-bystrický: *Vágbesztercze:* Pavel Pálffy. — *Nagyudva:* Michal Belik. — *Mikšova:* Ignác Mendl. — *Predmér:* Ladislav Butsek. — *Domanizs:* Jozef Turcsek.

Okres púchovský: *Bolešov:* Anton Kulifay. — *Pruszké:* Valentin Chocholus. — *Le-dnic-Rovné:* Štefan Mičko. — *Lissa:* Štefan Stolárik.

Okres illavský: *Dubnicza:* Dr. Martin Patantyús. — *Belluss:* Ondrej Bereghy. — *Illava:* Dierra. — *Trsztie:* Ondrej Pápay.

Okres bánovský: *Rybany:* Jozef Benyák. — *Alsódraskócz:* Jozef Hatala.

Okres trenčiansky: *Bohuslavic:* Julius Ludvigh. — *Alsóablát:* Štefan Bučko. — *Alsó-Szúcs:* Hevera. — *Turna:* Ondrej Bucsek-Sujanszky.

Poznamenávame ale, že toto nenie úplný menoslov kandidátov našej kresťanskej ľudovej strany.

Čas je už krátky! Vynaložme preto všetko na to, aby naša kresťanská ľudová strana zvíťazila pri stoličných voľbách na celej čiare. Ved táto kresťanská a opravdu ľudová strana len nedávno vysvetlila nám poznové jej program,

ktorý keď si ktokoľvek z nášeho ľudu prečíta, nenie možná vec, aby sa nepostavil pod zástavu tejto strany, na ktorej skveje sa to najvznešenejšie heslo: «Boh, vlasť, sloboda a blaho ľudu». Preto, bratia drahí! Nasledujme všetci túto kresťanskú a ľudovú zástavu: «Nech žije kresťanská ľudová strana!» — «Nech zvíťazia jej kandidáti!»

Kysučan

Ku stoličným voľbám v Nitrianskej.

Okres Nyitra-Zsambokrét.

V našom nitra-žabokreckom okrese — jako z hodnoverného zriedla počúvame — dňa 20. novembra, ktorý na stredú padá, budú prevedené voľby do stoličného výboru. Kresťanská ľudová strana v tomto okrese nasledujúcich kandiduje za stoličných výborníkov:

V Nitrianskych Sučanoch pána Františka Nemečeka, prépošta a kanonika z Nitry. Tu volí výborníka celá vestenická dolina aj Sk. Hradište.

V Žabokrekoch kandidujú pána Štefana Pasku, farára veľko-bielického. V Žabokrekoch výborníka volia: Skačany, Veľké a Malé Bielice, Žabokrek, Nedašovce a celá šišovská dolina.

V Chinoranoch kandidujú pána Valenta Puchovszky, farára a dekana z Nitry.

Vyzývame ctených voličov, aby sa v deň voľby na patričné miesto dostavili a svoj hlas na vyše spomenutých mužov oddali, ktorí sú úplne hodni toho, aby voličov na stoličnom dome zastupovali.

Ludák

Nyitra-Kolos.

Za povinnosť si pokladám ctených voličov upozorniť, že dňa 20. novembra budeme si voliť stoličných výborníkov. Počuli sme, že pána dr. Ladislava Kövéra, lekára z Bošian niektorí páni zo stoličného výborníctva vyhodíť chcejú a miesto neho nám odporúčajú tuhého liberála Knoglera. Nedovoľme, aby zo stoličného výborníctva vypadol náš ctený lekár, ktorý s nami vždy laskave nakladá a preto pri voľbe všetci jednohlasne jemu oddajme naše votum. Že okrem pána Kövéra ešte ktorých a koľko budeme voliť, to sa neskoršie dozvieme.

Klížan.

Vyzvanie.

Ctených privrzcov našej strany katolíckej úctive s týmto vyzývame, aby výsledky stoličných volieb určite na vedomie nám dať si nesažovali.

*Ústredná kancelária kresť. ľud. strany
v Budapešti.*

Výstava nitrianskeho katolíckeho tovaryšského spolku.

Za povinnosť si pokladám, abych v našom «Kresťane» počet dal o takej veci, ktorá mnohých et. čitateľov a zvlášte katolíckeho tovaryšského spolku zaujíma. Nitriansky katolícky tovaryšský spolok slávil 25-ročné jubileum svojho jestvovania. Slávnosti, ktorých sme boli svedkami, presvedčily nás o tom, že mládež pod vedením horlivých a svedomitých vodcov môže sa zdokonaľiť tak, že za krátky čas môžu si stať i naši mladíci do radu vzdelanej mládeže cudzozemskej.

Krásne vypracovaný program jubilárnych slávností podaril sa znamenite, čo dozaista najsamprv chválou ozdobuje neunavených riaditeľov spolku. V nedeľu dňa 20. októbra svitnul radosti plný deň pre nitriansky spolok. Už v sobotu dňa 19. októbra prinášaly vlaky z hora i z dola deputácie z krajinských tovaryšských spolkov, ktorých na stanici očakávali k tomuto cieľu poverení údovia nitrianskeho spolku. V ten deň odpoľudnia o 3. hodine otvoril priemyselnú výstavu osv. pán biskup gróf Vilhelm Batthyányi v prítomnosti množstva ľudu. «My s týmto chceme ukázať svetu», hovoril medzi iným, «že naša priemyselná mládež usiluje sa zdokonaľiť vo svojom remesle, vážne podujíma svoje povolanie a chce sa učiť, aby budúce čo na svoju ruku pracujúca mohla sa stať horlivým údom spoločnosti ľudskej».

Videli sme tam zastúpené nasledujúce priemysle: stolárske, obuvnícke, zámočnicke, kolárske, rezbárske, kachliarske, krajčirské atď. Účasť brali na výstave mnohé mestá, v ktorýchžto spolok tovaryšský jestvuje; jako z Budapešti, z Prešporoku, z Trnavy, z Trenčína, z Prievidze, z Rajca atď. Veľkú pochvalu si získal J. Brestyenzky z Rajca svojou rezbárskou prácou a všetky vystavené kusy za krátky čas boly odkúpené. — Medzi inými vyznačenie dostal pre svoju šikovne vypracovanú prácu Julius Jedlicska, horlivý člen nitrianskeho spolku. Pri otvorení bolo vidieť mnohých duchovných, ale aj mnoho civilných pánov a mešťanov nitrianskych, čo dozaista dokázalo, že trieda priemyselná zaujíma i vysoko postavených pánov.

Po otvorení výstavy obzreli sme si významné miesta nitrianske a večer o 7. hodine vydržíavaný oboznamujúci večierok v miestnosti robotníckeho kruhu, kde sa shromaždili údovia tých tovaryšských spolkov, ktoré

účasť brali na tejto výstave, takže prvý večer strávili sme v tej najsrdečnejšej zábave.

Na druhý deň ráno o 9. hodine shromazdili sme sa na mestskom dome, kde Koloman Szmda, dekan kysucko-novomestský krásnou rečou otvoril valné shromazdenie a vyzval všetkých prítomných, aby najsamprv Bohu bola vzdaná česť a chvála, že dal dožiť tomuto tovaryšskému spolku také radostné jubiléum. Nato sa slávnostný pochod pohнул do chrámu mnišiek a rozličné spolky pod svojimi zástavami a spolkovými odznakmi takto nasledovali: spolok učňovský (60—70 údov), hudobný sbor, ohňohasičstvo (20—30 údov), kresťanský robotnícky spolok (50—60 údov), spolok prievdzský (12 údov), trenčiansky (8 údov), bánovský (7 údov), trnavský (6 údov), frašacký (15 údov), novozámsky (3 údovia), ostrihomský (6 údov), budapeštiansky (3 údovia) a konečne jubilárny spolok nitriansky a veľké množstvo ľudu.

V chráme mnišiek kážeň držal dr. J. Tszelszky, dekan a krajinský vyslanec. Poukázal tu na dva tábory, ktoré stoja jeden proti druhému, jeden je Kristov, druhý ale diablov. Dokázal, ktorý je jedine dobrý a potrebný a preto nasledovania hodný. Potom bolo vydržiavané slávne «Te Deum» a svätá omša, ktorú slúžil osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyáni. Po svätej omši navrátil sa pochod nazpät do mestského domu, kde valné shromazdenie ďalej pokračovalo už v začatom svojom predmete. Osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyáni zahájil zasadnutie a odovzdal slovo pánu krajinskému vyslancovi Bélovi Csitári, ktorý dokázal, prečo sa nemohla naša priemyselná trieda tak vyvinuť, jako v cudzozemsku a poukázal na tie prostriedky, pomocou ktorých sa môže priemysel vyzdvihnúť i v našej vlasti. Po tejto s veľkou pozornosťou počúvanej reči vystúpil pán dekan Ján Hevera a s oduševnenosťou plnými slovami rozpaľoval sa na slávnú minulosť nitrianskeho spolku a povedal, že ten spolok, ktorý tak veľké búrky musel vystáť, a pri tom zvíťazil, ten spolok nemôže zahynúť, ale musí žiť i naďalej a kvitnúť slávne. Po tejto s veľkým potleskom prijatej reči nasledovalo odovzdanie darov tým spolkom, ktoré sa pri slávnostachúčastnili. Včul predseda srdečne sa poďakujúc všetkým prítomným, valné shromazdenie zakľúčil.

Potom nasledoval ozaj milý a s braterským citom prežitý bankett, na ktorom asi 130 osôb bralo účasť. Večer o 7. hodine údovia spolku hrali divadelný kus: «Stiglinček», ktorý sa znamenite podaril. Po divadle nasledovala tanečná zábava, ktorá trvala až do bieleho rána.

Z Bánoviec nás bolo sedem na výstave, ale sme to neobanovali, pretože sme sa mnohému poučili. Poučili sme sa, že mládež horlivá a vytrvanlivá zázraky môže robiť, môže si zadovážiť pri dobrej chuti veľkú učenosť a inteligenciu!

Vďaka vám bratia nitrianski! Hore sa všetci tovaryšia našej milej vlasti! Jedno srdce a jedna myseľ nech spája všetkých nás v duchu kresťanskom! V tomto je naša budúcnosť! *Jeden na výstave prítomný.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Slovenský ľud a sociálna demokracia.

Pod týmto názvom uverejňujú v Baňskej Bystrici vychodiace «Naše Noviny» článok, ktorý k osvetleniu úzkeho spojenia národnárov so socialdemokratmi podávame v nasledujúcom krátkom úrívku:

«Jako píšú o veci tejto (o socialdemokratoch) noviny slovenskej strany, hlavne «Ľudové Noviny» a «Týždenník?» a jaký účinok má spôsob ich písania na ich čitateľov, na slovenský ľud? A na výsledok pozorovania môjho cheem v krátkosti upozorníť mysliacich ľudí.

Istá vec je, že v boji za všeobecné hlasovacie právo strana slovenská spojila sa so socialdemokratiou. Oznamené spoločné shromazdenia v Prešporoku, v Žiline, v Trenčíne, v Trnave a inde dokazujú to najjasnejšie. Isté je aj to, že spomenuté noviny tieto spoločné shromazdenia, — bez zovrubného udania okolienosti spojenia, — oznamujú, rečníkov jak slovenskej strany, tak i socialdemokratov, — zase väčšinou bez činenia rozdielu, — uvádzajú. Ba ďalej idu. Oznamujú i shromazdenia čisto socialdemokratické.

Hodža povedal z príležitosti prešporského shromazdenia a 40. číslo «Ľudových Novín» za ním doslovne odtisklo: «Národ slovenský nezabudne nikdy socialdemokratom, že za nás zastali v chvíli veľmi kritickej, v časoch veľmi hrozného prikorja a šovinistickej nenávisťi. Socialdemokrati to boli, ktorí jedine protestovali proti šovinistickému násiliu, páchanému na slovenskom národe». A o niekoľko riadkov nižšie to isté číslo «Ľudových Novín» píše: «Prešporské shromazdenie je veľa významné pre Slovákov, lebo sa dokázalo, že ten «bezbožný» Samaritán — socialdemokrat — zaujal sa úbohého človeka, — národa, kdežto farizeji a mocní tohoto sveta ho hičovali a bičujú».

Ký div, že po takomto počínaní, po takomto spôsobe písania, neorientovaný ľud, zavedení čitateľa spomenutých novín, nevidia v socialdemokratoch nepriateľov náboženstva, sociálneho poriadku a podplatených zastancov židovského kapitalizmu».

Hodža a páni biskupi.

Nedávno biskupský sbor Uhorska vydržiaval v hlavnom meste konferenciu a v tejto konferencii bolo určené, akou summou prispeje sa k doplneniu kongruy nižšieho duchovenstva. Tejto príležitosti lapil sa hneď Hodža a zaiste, aby zaslepil oči tým, čo ho ľahkomyselne nasledujú, píše v jeho novinách: «že niekoľko

hodvabných pánov zje všetku smotánku, že majetky a fundácie kat. cirkvi donášajú ročite okolo tridsať millionov korún, na čom sa delí asi dvadsať biskupov a kapitúl, že sú biskupi, ktorí majú až do dvoch millionov korún ročného dôchodku a že všetci biskupi ročne asi 500 tisíc korunami prispievajú ku sriadeniu kongruy».

Hodžove noviny dokladajú ku tejto zpráve, že sa vraj páni biskupi pochlapili! Nuž pochlapil sa ten, čo tú zprávu napísal, už či je to Hodža alebo iný, ale len v cigáňstve. Cieľom tejto zprávy je: uponiť a zlahčiť sbor biskupský pred ľudom. Toto chcejú národnári docieľiť planými cigáňstvami. Cigáňte len ďalej, *veriaci* ľud vám už i tak neverí!

A čo teraz?

Takto sa pýta Hlinka v poslednom čísle «Ľudových Novín». Neskoro si predkladá túto otázku. Mal si ju predložiť pred 27. októbrom. Odvoláva sa na sv. Písmo a hovorí: «Dobrý pastier dá život za ovečky svoje». To je pravda, čo vo svätom písme stojí. Že ale Hlinka nie je dobrým pastierom, to dokázal tým, že keď jeho, ním nahuckané ovečky krvácali v Černovej, on zutekal a zabával sa v Čechách po divadlách a bankettoch. Umýva sa teraz. To mydlo ale, čo pritom potrebuje, hrozne páchne cinizmom.

Čistota viery a mravov.

Srdečne lutujeme nešťastné obeť černojskej vzbury, ako ale písať môžu o nich «Ľudové Noviny», že zomreli za čistoty viery a mravov, to sa ťažko dá pochopiť. To bola vari tá čistota viery, že napadli kňazov a strelili do nich z revolvera? Alebo snáď to bola tá čistota mravov, že vyrabovali svoj vlastný kostol?

Výstraha pre vystahovalcov.

Minister uhorských vnútorných záležitostí graf Július Andrássy všetkým právomocnostiam poslal po jednom obežníku, v ktorom oznamuje, že v južných štátoch, severo-amerických Spojených Štátov novšie upotrebením každého prostriedku usilujú sa, aby čím viac europejských vystahovalcov primali k osadeniu sa v týchto štátoch. Medzi južné štáty patri aj Maryland, ktorý svojho úradníka Augusta F. Trappeho vyslal na cestu do Európy, aby shromažďoval hlavne poľnohospodárskych gazdov, robotníkov a čelad. Tieto štáty medzi iným poverily aj severonemeckú spoločnosť Lloyd, aby do prístarov južných štátov rovno vysielala lode. Najhlavnejšou významnosťou štátu Marylandu sú tie opustené osady, ku vykoristeniu ktorých sem už od dvadsať rokov darmo vábili vystahovalcov. Táto novšia akcia je teda nameraná rovno proti záujmom vystahovalcov a preto minister vnútra prosí stoličné vrchnosti, aby vystahovalcov upozornily, že v Marylande osadiť sa, bude im na škodu a aby na vyslaných agentov južných štátov prísny pozor dávaly a ich účinkovanie v zákone predpísaným spôsobom prekazily.

KRAJINSKÝ SNEM.

6. novembra.

Po odložení pojednávania o indemnity na budúce zasadnutie, vyslanec kresťanskej ľudovej strany Štefan Adamovich interpelloval ministra honvédsťva v záležitosti prosbopisov o povolenie ženby pre vojopovinných.

8. novembra.

V zasadnutí tohoto dňa zakončila sa Horvatmi preťahovaná debatta o indemnity a začalo sa hneď pojednávanie zákonnej predlohy o ústavných garanciách.

9. novembra.

Zákonná predloha o indemnity na šesť mesiacov prijatá bola väčšinou snemovne. Vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi zadal interpelláciu v záležitosti podozrivých manipulácií vo fabrike účastinárskej spoločnosti «Gschwindt».

Kresťania kupujte len u kresťanov!

K našemu vyobrazeniu.

Obraz terajšieho čísla predstavuje nám, ako poľovníci po zakončenej poľovačke nesú na pleciah ukorištenú hrubú zver. Za dávnych časov bolo mnoho hruhej zvery po horách Horniakov, kým ich celkom nevyrúbali. Teraz to tam aj v tomto ohlade horšie vyzerá.

Z Katolíckeho Delníckeho Kruhu.

Pozvanie. Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh usporiada v nedeľu dňa 17. novembra roku 1907. v miestnosti P. Š. Poósa Víg-ulica 18. (Bérkočis-ulica na rohu) **tanečnú zábavu** spojenú s **divadelným predstavením**, na ktorú s úctou povoláva správa Kruhu. — Začiatok o 7. hodine večer. — Vstupné v predodpredaji 80 halierov, večer pri pokladnici 1 koruna. — Čistý výnos sa venuje na zaodetie dietok chudobných členov Kruhu. — Vstupenky možno dostať: v miestnosti Kruhu (Práter-ulica 6.) u J. Krajči, gazdu Kruhu, u J. Janík (Práter-u. 44.), J. Sviba (Dobozi-u. 41.), M. Krajči (Külső-soroksári-út 31.), J. Pinka (Nagytemplom-u. 6.), J. Kaprál, A. Rőszler, Jul. Kustra (Baross-u. 86.), M. Boroven, F. Trnka (Nagyfuváros-u. 25.), V. Jonec (Nagytemplom-u. 6.), J. Hupčík (Visegrádi-u. 6.), P. Hrbček.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Brat a sestra.

(Dokončenie.)

Loď v ten deň večer odkotvila a pred jej odchodom dostavila sa na palubu aj slečna Juvel a s takou láskyplnou prívětivosťou, tak lichotivo vyprávala s kapitánom lode, že ten sa cítil v siedmom nebi.

— Však ver pán kapitáň, budete dobrý v oči Bertovi? Prislúbte mi, — hovorila slečna Juvel.

— Jako s mojím vlastným bratom. Sľubujem vám, slečna! — riekol kapitáň so zápalom.

— Bojím sa, že mužstvo...

— Mužstvo?!... Ja som kapitáň lode.

Juvelova tvár sa skvela od radosti na slyšanie týchto slov. Čosi mrmlal, jakýsi tajný znak zamenil s dievčaťom a potom zmiznul.

— Jaký pekný výklenok je toto tu, — pokračovalo dievča a o krok bližšie pristúpilo ku kapitáňovi, — ale Bert, viem, nemá takúto robotu. On chudák dolu musí ztroviť svoj obed.

— Áno, lebo toto je obyčaj, — odpovedal kapitáň, ale potom vidiac smutnú tvár dievčata, rýchle doložil:

— Jestli však by chcel vďačnejšie tu hore s nami obedovať, dovolím mu.

— Pán kapitáň, viete čo mienim o vás? — pýtalo sa teraz dievča kapitáňa nenadále.

— Ani pochopu nemám o tom, — odpovedal kapitáň, pričom sa triasol na celom tele. — Povedzte.

Dievča trochu rozmýšľalo, potom však rieklo:

— Nie, nepoviem, lebo snadno by ste mohli v sebe mnoho dôverovať.

— A vy viete, že čo ja mienim o vás? — pýtalo sa už teraz kapitáň dievčata.

Toto za okamih vábato, ale potom celkom neočakávane to odpovedalo:

— Viem.

Ďalej zase nemohli sa zhovárať, lebo kormidelník prišiel oznámiť, že prítok sa približuje a loď stojí hotová ku odchodu. Dievčatko na toto sa vzdialilo a kapitáň ho odprevadil celkom ku mostu a tam sa odobral od neho a potom ešte aj po niekoľko hodinách tam cítil vo svojej dlani teplo mäkkej a malej ruky dievčata.

★

Loď po štrnástich dňoch poznovu priplavila do prístavu londýnskeho a kapitáň lode už ledva čakal ten okamih, kedy bude môcť spatriť sestru lodného kuchára Juvelu.

Zase išli spolu do mesta, ale vo veľkom návale ľudí kapitáň rýchle na tom sa spozoroval, že sa odtrhnul od Juvela a jeho sestry, ktorú len na druhý deň videl zase na lodi.

— Koľko sme vás hľadali, — rieklo dievča. — Kde ste zmyzli včera? Už som to myslela, že vás stihlo nejaké nešťastie. No, ale aspoň včel sme zmúdreli a druhý raz pôjdeme na obnibuse. Tak aspoň nezaostaneme zas jeden od druhého.

Kapitáň na toto začal rozprávať dievčaťu o všelijakých veciach a veľmi vychvaloval pred ním malomestský život.

— Veru aj ja túžim po slobodnom dedinskom živote, ale, žiaľbohu, nemôžem mať v tom účasť, lebo som viazaná k tomuto mestu, kde si vyhľadávam svoj každodenný chlieb.

— Teda aj tomuto sa dá ľahko pomôcť. Vydajte sa za jedného dedinčana.

— Vydať sa?! — skríklo pekné dievča rýchlo.

— No, áno. Veď toto je povolanie dievčat, — odpovedal kapitáň.

Dievča včel zamyslelo sa na okamih a potom celkom určite takto rieklo:

— A vy prečo sa neoženíte?

— Lebo ešte som nenašiel dievča po mojej vôli, — odpovedal kapitáň.

— Jestli by som dakedy spáchala tú bláznivosť, abych sa vydala, — hovorilo dievča. — tak len za takého človeka pôjdem, ktorý je o pár rokov mladší, ako som ja.

— Mladší? — pýtalo sa kapitáň zadivene.

Rozhovor tu potom znova sa pretrhnul, lebo povolanie kapitáňovo odvolalo ho od milého vyrazenia. Od tejto minúty počnúc však celkom vážne začal sa zaoberať s myšlienkou ženenia. Čas odchodu už bol ustálený a kapitáň ešte naposledy bol by ľúbil pár hodín ztráviť v spoločnosti pekného dievčata a preto povolal ho na čaj.

Už boli všetci spolu, len túžobne očakávané dievča chybovalo, takže kapitáň začal už byť veľmi netrzeplivý.

— Tvojho hosťa ty dnes darmo čakáš, — riekol konečne doktor.

— Jako? Jako? — pýtalo sa kapitáň, súc celý predesený.

— Lebo jednoducho ťa oklamala a na šťastie uskočila aj s kuchárom.

— S jej bratom?...

— Eh, čerta jej brat. To bolo všetko len cigáňstvo, čo ti hovorili a za tvojim chrptom ale sa ti dobre vysmiali. Na Vianoce budú mať sobáš. No, čo povieš k tomu?

Na počutie týchto slov kapitáň len chytal povetrie, ale za chvíľu tvár sa mu rýchle vyjasnila. Zatým bolo slyšať kroky a pekná postava slečny Juvel objavila sa na palube.

— Trocha som pozdila, však ver, — začala sa vy-

mlúvať, pričom srdečne podávala ruku kapitáňovi, — a tak pozorujem, že ste ma už ani nečakali.

— Prišla som ku vám, abych prosila za odpustenie.
— Ó, slečna, to nerobí nič, — riekol náhle kapi-

roľovnícka korisť.

Kapitáň potom odpovedal na krátko a chladne:
— Nie.

táň, — len to ma mrzelo, že za toľký čas robili ste zo mňa blázna, a ja som vám sadnul na lep.

— Pozrite pán kapitáň. Keď ste sa ma to pýtali, že či som Bertova sestra, chcela som vám hned povedať, že nie, ale potom som si myslela, že jaký to dobrý zart bude z celej tej veci a aj Bert to povedal, že mu to bude len na osoh, teda to som povedala, že som ja jeho sestra.

— Oh, ja blázon. Takto sa dať obláznit, ako ja! Ale, uverte slečna, nelutujem a vďačne bych začal celú tú vec odpredku, ale teraz už, vediac toto, ani to nemôžem urobiť. Namiesto toho prajem vám a Bertovi veľa šťastia...

— Prečo a k čomu?

— Nuž k vášmu sňatku.

— Mýlite sa pán kapitáň. Ja nikdy nebudem žena Bertova. Dnes popoludní som mu to už dala aj na vedomie. Boh s vami!

Dievčatko sa pohlo a kapitáň roztržite odprevádzal ho až ku mostu. Tam potom chytil jej obidve ruky a dlho hľadel do skvelých jej očí. Dievčatkyne oči naplnily sa so slzami a potom žalostne plačúc, sklonila svoju hlávku kapitáňovi na plecía...

*

Loď len o dva týždne pohla sa na cestu, a vtedy slečna Juvel bola už kapitáňova manželka.

Poslovenčila: *Jožina.*

CHÝRNIK.

Vyzdravenie jeho veličenstva kráľa je úplné. Tieto dni jeho veličenstvo po prvé bol prítomný na svätej omši v kaplnke schönbrunského letohradu.

Jozef Bilczewski, metropolita a arcibiskup lvovský, v nedeľu dňa 10. novembra o 10. hodine predpoludním slúžil sv. omšu v starej kaplnke v Kóbányi poľským veriacim. Po sv. omši držal kázeň a po kázni processiu kolo poľského kostolíka. Poľských veriacich shromaždilo sa na tisíce, ktorí s hlučnými ováciami prijali obetovavého a horlivého arsipastiera svojho a s plačom sa od neho odobrali. Dobrý pastier nešanuje ďalej cesty a navštívi ovečky svoje v cudzom svete.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v 17. pastierskom liste svojom s radosťou dáva na vedomie duchovenstvu a veriacim apoštolský list rímskeho pápeža Piusa X., ku biskupom Uhorska o zasvätenie pamiatky 700 ročného dňa narodenia sv. Alžbety uhorskej. Nakladá spolu osvietený pán biskup, aby jubilárna pamiatka narodenia sv. Alžbety, ktorá je spolu patrónka košického sídelného

chrámu po celom biskupstve zasvätená bola dňa 16., 17. a 18. novembra. Sväté omše odbavujú sa v tieto dni s vystavením prevelebnej Sviatosti Oltárnej. Dňa 19. novembra je hlavná slávnosť s hrubou sv. omšou. Kto na týchto slávnostiach účasť berie, pristúpi ku sv. sviatosťam a modlí sa na úmysel cirkve, obsiahne plnomocné odpustky. Nakladá ďalej osvietený pán biskup, aby pobožnosti sv. Alžbety odbavovali sa aj vo všetkých školách a v nedeľu dňa 17. novembra aby sa v kostoloch vydržovala offera pre katolícky detinský dom v Prešporke, kde sa sv. Alžbeta narodila. — Osvietený pán biskup dňa 3. novembra navštívil kresťanský robotnícky dom v Kassaujfal. — Alojz Tomecko, ktorý cez 39 rokov účinkoval v Enyicske ako prépošt-farár a cez 17 rokov ako dekan svojho okresu, bývalý profesor bohoslovía, muž veľkých zásluh, tohoto mesiaca odobrá sa na odpočinok a bude bývať v Košiciach. Za jeho zásluhy a prospešné účinkovanie daj mu Boh dlhý a pokojný život. — Michal Krajnyik, titulárny kanonik a rektor semenišťa, ktorý vyše 40 rokov bol duchovným správcom klerikov, dňa 4. novembra odbavoval 50-ročné jubilaum svojho vysvätenia za kňaza, pri prítomnosti osv. pána biskupa a početného duchovenstva z celého biskupstva. Povďačné duchovenstvo na pamiatku slávnosti jubilantovi venovalo zlatý kalich. Manuduktorom bol titulárny kanonik Ondrej Lehoczky, farár zo Szinna. Všestranne milovaného jubilanta nech Boh živí v dobrom zdraví ešte cez mnohé letá. — Spolok sv. Imricha v Košiciach dňa 5. novembra veľmi peknú slávnosť odbavoval z príležitosti 900-ročného jubilaa narodenia sv. Imricha. — Ján Bellis, radca svätej stolice a farár v Abasszéplaku 500 korún obetoval na nový kostol, 300 korún na tamojšiu útulňu a 200 korún na kaplnku v Szilvásapáti.

Chýry šarišské. Prešov. Spolok katolíckych učiteľov šarišskej stolice dňa 8. novembra odbavoval výborové zasadnutie pod predsedníctvom Adaiberta Zaborovszky, prépošta a farára prešovského. — *Kapi* (Kapušany). Valent Bélafi, tamojší vôbec obľúbený duchovný dňa 11. novembra v deň sv. Martina inštallovaný bol slávnostne do svojho úradu. V ten istý deň odbavoval sa tam aj odpust a bolo aj shromaždenie okresného duchovenstva. Ku inštalácii dostavili sa mnohí duchovní aj zo zemplínskej stolice, kde inštalovaný účinkoval predtým ako farár ku telesnému a duševnému blahu svojich veriacich. Živ ho Boh cez mnohé roky ku sláve cirkve a vlasti. — *Bardijov.* Na uprázdnenú faru v Enyiczke patrónka grófká po Rudolfovi Zichy, praesentovala tunajšieho kaplána Imricha Harkabusz. — *Szinye.* Do stoličného výboru dňa 7. novembra vyvolení boli: Pavel Szinnyei Merse, chýrny maliar a direktor maliarskej školy v Budapešti; Koloman Szinnyei-Merse, vikostatkár a Matias Sallay, vicedekan okresu sabinovského a farár v Križovanoch. — *Frics.* Tu do stoličného výboru vyvolení sú: barón Ladislav Ghillány, dr. Jozef Dobay, okresný slúžny, Ján Dobránszky farár zo Široka a Ludvik Hedry, farár z Frics.

Pojednávanie trestnej záležitosti Ondreja Hlinku pred kráľovskou kúriou. Vo stredu dňa 6. novembra pojednávala kráľovská kúria appellátu ružomerského farára Ondreja Hlinku a jeho súdruhov, ktorých kráľovská súdna stolica v Ružomberku pre búredie ľudu a pre národnostné podnecovanie odsúdila. Ondrej Hlinka vždy bažil za ružomerskou farou, ku ktorej jeho rodná obec Černová patrí. Zaliečal sa teda v prvom rade ružomerskej inteligencii a usiloval sa získať si priazeň tamojších smerodajných kruhov. Jedného času bol horlivým privržencom kresťanskej ľudovej strany a všemožne pracoval na tom, aby táto strana v ružomerskom okrese zvíťazila. Vtedy Hlinka ešte bočil od národnárov, aspoň takým sa ukazoval. Neskôr podporoval víťazstvo liberálneho kandidáta proti ľuďovej strane. Jakonáhle ale dostal ružomerskú faru, predstavil sa čo ohnivý národnár. Začal husto vypisovať do národnostných časopisov a hľadal najužšie spojenia s národnostnými prepiaťcami i tu i v cudzozemsku. Počas poslednej vyslaneckej voľby vyvinul bezuzdnú agitáciu v prospech národnostného kandidáta dra Šrobára, ktorý si už čo žiak získal u národnárov zásluhy a ktorého pre jeho národnostné prechmaty z levočského gymnásia boli vyhodili. Šrobár šiel nato do Čiech a v Prahe skončil štúdiá. Potom sa osadil čo lekár v Ružomberku. Že jako fanatisovali, poburovali Šrobár a Hlinka ľud okolitých osád počas kortesáčky, to vieme z výpovedí početných svedkov, ktorých počas kriminálneho procesu kráľovská súdna stolica v Ružomberku vypočula. No vzdor tejto veľkej agitácii Hlinkov kandidát dr. Šrobár prepadol. Toto Hlinku ešte viac rozohnilo. Následkom tohoto ustavičného heccovania v Ružomberku sa pomery ustavične zhoršovali. Na opätovnú žiadosť početných ružomerských katolíckych veriacich spišský biskup Alexander Párvy zaviedol proti Hlinkovi vyšetrovanie a vyzdvihol ho z úradu. Hlinka potom dvojnásobne usiloval sa znemožniť postavenie svojho námestníka. Svojich privržencov primal k tomu, aby do kostola nechodili, lež sriaďoval processie do susedných obcí, aby i tam mysle ľudu pobúrili a tohoto smutné následky vždy častejšie sa ukazovali. Hlinka a jeho spoločníci fahani boli kráľovskou súdnou stolicou na zodpovednosť. Hlinku odsúdili na dva roky do štátneho väzenia a na 1500 korún peňažnej pokuty; dra Šrobára na jeden rok do štátneho väzenia a na 900 korún peňažnej pokuty; revúckeho farára Jozefa Tomika na štyri mesiace do štátneho väzenia a na 500 korún peňažnej pokuty; Ondreja Jančeka na šesť mesiacov do štátneho väzenia a na 500 korún peňažnej pokuty; ostatným obžalovaným nameral súd ľahšie tresty. Proti výroku ružomerskej kráľovskej súdnej stolice appellovali odsúdení na kráľovskú tabulu v Prešporku a potom na kráľovskú kúriu v Budapešti. Oba vyššie súdy potvrdili výrok prvostupňového súdu a tak výrok je teraz právoplatný. — Hlinka údajne písal svojmu pravotárovi, že jakonáhle kráľovská kúria právoplatný výrok vynesie, späť sa vráti z Čiech — kde sa posledne zdržoval — a nastúpi svoj trest.

Ranení Černovania v Budapešti. Predošlý týždeň štyroch ranených Černovanov doviezli do nemocnice sv. Rochusa v Budapešti. Najťažšie ranený bol 32 ročný pltník Jozef Fula, ktorého guľa ranila na temene. Bez povedomia ležal v nemocnici a vo stredu v noci zomrel. Pohreb jeho odbýval sa v nedeľu 10. novembra za veľkej účasti obecnstva. Ján Remeň má obe ruky ranené, prechádza sa v priestranej chyži a ledva čaká, aby sa späť mohol vrátiť ku svojim. Ondrej Kučera Šulík, ktorý dostal dve rany do ľavej nohy, leží v tej istej izbe. Oboch ranených operovali a gule im vytiahli. Bárš ešte cítia bolesť, rany sa im hoja a onedlho zdraví opustia nemocnicu. V ženskom oddelení nemocnice leží Maria Cibulková rodená Urban, ktorej prestrelili pravú ruku. Aj táto sa zotavuje a onedlho splní sa jej žiadosť, aby čím skôr videla svoje deti a svojho muža. Vyslanec kresťanskej ľudovej strany ružomerského okresu Edmund Beniczky každodenne navštevuje ranených v nemocnici. Z reči ranených je vyzrozumieť, že Hlinkovi privrženci chceli na každý pád, aby sám biskup Párvy prišiel posvätiť kostol. Nahovortli teda ľudu, že taký drahý a pekný kostol je hoden, aby ho sám biskup posvätil, — «veď to nenie kaplnka», poznamenala Maria Cibulková. Keby bol biskup prišiel, celá obec chcela ísť ku nemu a prosiť ho, aby Hlinku späť uviedol do ružomerskej fary. O iných plánoch a cieľoch nič nevedia, o tých by prípadne len Hlinkovi dôverníci vedeli povedať jednodruhé. V susedných obciach vyhlásili, že bude posviacka, aj prišli mnohí do Černovej, ale tu sa nevedelo s istotou nič. Niektorí rákali, že bude posviacka a dali si aj doniesť dva hektolitry vína «na hody», iní ale dôrazne tvrdili, že posviacky nebude a ani sa sviatočne neobliekli. Mnohí len tak zo zvedavosti vyšli na ulicu, keď videli dav ľudu. Isté je, že chceli koče obrátiť a že chytili preto koňom kantáre. Isté je aj to, že ktosi vystrelil z revolvera a že lietali aj kamene. Z reči všetkých troch vycítiť, že sa boja mnoho hovoriť, aby nemali aj neskôr nepríjemnosti. Najviac ich trápi tá myšlienka, že v jakom položení sú ich deti. Všetci traja, obzvlášť ale Remeň sa potešil tomu, že sú zavedené sbierky na podpory nešťastníkov a že sa všeobecná sústrasť javí ku nim v celej krajine.

Regulovanie rieky Moravy. Minulý týždeň bola u ministra orby Darányiho viacčlenová deputácia. Deputáciu viedol prälát a kanonik Ján Csernoch, vyslanec skalického okresu. V deputácii zastúpený bol takmer celý vidiek od Prešporku cez Sv. Jány, Stupavu až po Skalicu. Deputácia žiadala ministra, aby sa postaral čím skoršie o regulovanie rieky Moravy, ktorá keď sa rozvodní zapríčiňuje tamojším gazdom veľké škody. Upozornili ministra aj na to, že naši rakúski susednia stavajú ustavične hate, odrážajú vodu rieky na uhorskú stranu. Minister povedal deputácii, že porobí všetky potrebné kroky, aby Rakúšania stavaním hatí uhorským gazdom škody nerobili. Súčasne prisľúbil, že sa postará, aby žiadosť pofahom na regulovanie rieky čím skôr splnená byť mohla.

13-ročný otcovrah. Z Kaposváru sdeľujú, že kaposvárskeho bohatého gazdu Jozefa Kovácsa minulé dni na jeho tani v Somogy-Buzsúku našli mrtvého. Žandarmeria vystopovala, že Kovácsa jeho 13-ročný syn Alexander zákernicky napadol a nožom mu píchol do šije. Vysvitlo aj to, že syna jeho matka povzbudzovala ku vražde. Žandarmeria oboch zatkla. Zločinci sa priznali. Ženská hovorí, že preto dala zabíť svojho muža, lebo ju chcel vydediť z majetku.

Luhanie dieťaťa. Istý parížsky lekár sdeľuje zaujímavý prípad o tom, ako vedia deti niekedy s obdivuhodnou vytrvalosťou luhaf. Jedno dievča jednostajne sa ponosovalo na nejakú, posiaľ ešte neznámu chorobu. Rodičia chodili s ňou od jedného lekára ku druhému, z jednej nemocnice do druhej, až konečne dievča soznalo, že mu nič neni. — Zajímavejší je nasledujúci prípad: Na ulici Paríža našli jedného dňa jedného 8-ročného hluchonemého chlapca a ponač o jeho pôvode nemohli sa nič dozvedieť, umiestnili ho v jednom ústave pre hluchonemých. Chlapec sa tam dobre choval a možno žeby i za roky bol ostal v ústave, keby náhodou neboli vypátrali jeho rodičov. Keď hluchonemé dieťa videlo, že ho domov vedú, náhle sa ohlásilo:

— Ja som nenie ani hluchý, ani nemý. Len zato som nechcel hovoriť, lebo v ústave mi bolo o mnoho lepšie, než doma a bál som sa, že jestli prehovorím, dozvedia sa môj byt a tak zavedú ma domov.

HOSPODÁRSTVO.

Striebornej srsti zajac.

S radosťou pozorujeme, že aj naši hospodári začínajú sa zaoberaf s dochovávaním domácich zajacov. Ponač ale táto vec požaduje trocha vedy, tak poučime hospodárov, ako majú zachodiť so striebornej barvy zajacmi.

Plemenákov radím na výstavách kúpiť. To nech hospodár osobne činí. Vyberie tie najkrajšie a sám ich aj zapakuje a hneď na mieste požíada daktorého dochovávateľa, aby ho poučil, čo a ako má zachodiť so zvieratmi. Jak by si dal došikovať plemenákov, tak najprv nech sa dopytuje na fajty a na cenu u toho, u koho chce plemenákov zaopatrit. Keď sa usrozumeli, tak nech žiada jedon pár na prôbu. Dôvoz stáva sa po počte alebo po železnici a zajace uložia sa do koša, do kystne, alebo do chovánka. Jaknáhle dôjdu, s najväčšou pozornosťou treba ich vytiahnuť z koša, alebo z kystne. Pri vyťahovaní chytíme zajaca za ušami za kožku a odnesme ho na miesto, kde ho budeme držaf. Za uši ho nesiohodno chytiť, inde tiež neradím, lebo škrahe, lež keď ho

na chrpte za kožu chytíme, tak aj najdivšieho zajaca zkrotíme a nezapríčiníme mu žiadne boľasti. Potom ho dôkladne poprezeráme, či nemá slzavé oči, či nemá nátku, alebo hnačku, či je vrtký a úplne zdravý? Jak mu nič nechybujee, tak ho pustíme do chovánka, ináč ale dáme ho zpiatky do kystne, v ktorej došiel, a o zkušnosti zaraz upovedomíme dochovávateľa, od ktorého sme zajaca kúpili.

Pre zajaca vopred zhotovíme malý chliev, kotrec, alebo väčšiu kystňu, poriadne v nej usteleme s čistou slamou, aby sa zajac dobre cítil. Za prvý pokrm dajme mu dobré a čisté seno, alebo lucernu, za hrst ovsu a menšiu repu (burgyňu). Jak by sme nemali po ruke takúto krmu, dobrý bude kaleráb, kapusta, mrkev alebo petržlen. Slovom, čo hasí smäd. Jak je navyknutý na vodu, dajme mu. Zajacov osobytne treba pakovať, lebo takto netrižna sa cestou. Zajace totižto keď sú aj z jedneho hniezda, alebo hoc sú aj navyknuté jeden na druhého, v tesnom žalári rvú sa. Keď je samec so samickou, vtedy táto nemá pokoja od samca a hubia sa oba. Z druhého okolia došikovaných zajacov osobytne treba zavreť. Najlepšie je takýchto zajacov — v čím väčšej dialke jedneho od druhého — dočasne zavreť a ich bedlive skúmať, lebo často mávajú nákazlivé nemoce. Po ôsmych dňoch zajacov na stále miesto pustíme a k plodeniu upotrebujeme. Často stáva sa, že zajac na novom mieste žrať nechce, čo toľko znamená, že je chorý, alebo k inakšiemu pokrmu naučený. Preto odporúčam výš spomenutú krmu. Dobre bude napred sa dozvedieť, že na aký pokrm boly zajace navyknuté. Neskôr však naučíme ich na takú krmu, na akú sami chceme. S novým zajacom zachodme pekne, vlúdne, aby nezdivel, alebo ak je divý, aby skrotnul. Na mnohých miestach napájajú zajace, aj to sa treba dozvedieť, aby na vodu navyknutý zajac nezahynul.

Len od zdravých a mœných plemenákov možno očakávať života schopných potomkov. Striebornej barvy zajac za rok dospeje úplne, lebo za tento čas tri razy plzol. Jeho srsť sice len v drhom roku dostane opravdovú barvu. Ponač ale samci už v desiatom mesiaci sú súci na plodenie, medzi medzerami možno ich upotrebiť, pod čím to rozumiem, že každý týždeň najviac s troma starými matkami ho necháme páriť. Pravda že, čím bude starším, tým viackrát mu to dovolíme, pravda pri dozore. Dosť, keď jedna matka cez rok dva razy zostane plodnou. veď donesie 6—7 mladých. Častejšie párenie kazí jak samca, tak aj samicu.

Plemenákov v osobytnej (po jednom) kystni, alebo priprávkách treba držaf. Veľkosť takejto priprávkoy môže byť: výška 60 cm, šírka 70. a dĺžka 1 meter. Aj väčšia môže byť, len nech menšia nenie.

Pred párením matku treba pustíť k samcovi. Dverka priprávkoy nech sú z drôtu a jich miera nech je: výška 50 cm. a šírka 70 cm. Na priprávkoy podelené kystne jednu na druhú možno poklášť, ale tak, že vrchnú na predku latkou podložíme, aby moč nazad dolu tiekol. Priprávkoy čisto treba držaf a zajacom podstieľaf,

mimo toho musíme každý týždeň bedlive poprezerat plemenákov, či nemajú v ušiach, v ústach a na plodidlách plusgiere alebo rany. Po tomto ich srst s kefou vyhládime a s dobre slaným chlebom ich ponúkame. Tým lepšie sa nás budú držať.

Gazda.

DOPISY.

Zo Spišskej-Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Dovoľte mi, aby som cteným čitateľom nášho milého «Kresťan»-a zase dačo sdělil o našej Magure.

V Relove zariadil hanušovský kresťanský konzum skrze svojho direktora Petra Kravca dekana-farára hanušovského vo svojom filiálnom sklepe takzvané vižinky, ktoré boli so spevom a s tancom spojené. Prítomný bol celý Relov, celé Hági a viacerí z Hanušoviec. Účasť vzali i relovskí, hanušovski, lešnickí, mafašovskí a richvaldskí duchovní. Medzi zábavou oduševňujúce reči držali hanušovský pán dekan, lešnickí a richvaldskí duchovní, aj hanušovský rychtár. Povzbudili gazdov a gazdinky, aby v každom ohľade spolu držali, zvláštne kde sa o kresťanskej veci jedná; aby boli kresťania nielen v kostole, ale všade, aj v sklepe, aj v krčme; aby sa držali hesla terajšieho sveta: unitis viribus, t. j. so spojenými silami, a toho: svoj k svojmu, a: kresťania kupujte len u kresťanov. Aj dve veselé rozprávky sa im prečítali. S celým právom môžem povedať, že to bola opravdová kresťansko-sociálna zábava; ľudia sa prikladne držali, podľa slov sv. Písma: Radujte sa, ale v Pánu. Teda už aj v našej Magure, chvála Bohu, svitá, ba v niektorých obciach už aj prekvitá kresťansko-sociálny život. A o koľko ďalej by sme už boli, keď by ľudia ešte vernejšími boli k svojim kresťanským spolkom, keď by zanechali toho sladko-rečového žida, ktorému sa, jako som so žiaľom počul, ešte aj v Relove a v Hágoch viacerí klaňajú. Úfam, že od terajška sa všetci Relovania a Hagovania krčovite budú držať konzumu a kresťanskej krčmy. O koľko ďalej by sme už boli, keď by si ešte viacerí predplatili a čítali «Kresťan»-a a nové «Naše Noviny».

Jak poverčivý je ešte náš ľud magurský, vysvitá aj z nasledujúceho pádu. Jedon Richvaldčan v Amerike ťažko ochorel; teraz písal svojej žene, nie aby sa modlila zaň, ale aby išla do Osturny a tam mu dala začítať. Kedy už prestanete milí krajanovia v takých hriechnych hájkach, babonách, poverách a bezbožnosťach veriť? Nie začítanie sprostého človeka, ktorý to aj tak len zo kšeftu robí, ale ponížená, dôverná modlitba a

učený doktor môže pomôcť. Kto také veci robí, alebo v takých verí, ten sa ťažko prehreší proti prvému prikázaniu Božiemu.

V Mafašovciach vyvolili za učiteľa istého Jána Kelemena.

V našej Magure sa nedávno dve ženy prezývaly. Pravdaže, ako sa to u nás, bohužiaľ, vôbec robí, tá ktorá sa ublíženou cítila, zaraz letela na becirk. Sudca im radil, aby sa smerily, že škoda kelčíkov. Na to sa ale zúrivo ozvala jedna: Radšej kravu predám, ale sa nesmerím! a platila 56 korún. Na také márne veci len tak ľahkomyseľne bez všetkého šomrania vyhodí náš ľud neraz i stovky. Keď ale treba na školu, na učiteľa, na školské knižky dať, vtedy už šomrú. ani počuť nechcú o tom. Bože! kedy bude už aj u nás opravdová kresťanská láska panovať? Kedy sa už pridrží náš ľud týchto prevznešených slov Otčenáša: «Odpusť nám naše viny, jako i my odpúšťame našim vinnikom».

V Amerike nedávno jeden silný, ešte mladý muž, menom Ondrej Duda z Richvaldu zomrel. Zanechal zarmútenú vdovu a päť plačúcich detí a šieste sa po jeho smrti narodilo. Ó, koľko mladých a silných životov už zhltna tá Amerika, koľko horkých síz sa už vyronilo pre ňu!

V Richvalde nedávno zomrel jedon z najstatočnejších a najužitočnejších občanov v osobe Jozefa Csupka, murára, žil 70 rokov. Bol verným kresťanským ľudákom a šikovným murárom. Večné svetlo nech mu svieti!

V Lipníku sú do stoličného výboru vyvolení: Árpád Bugsch, notár lipnický a Ondrej Háber farár toporský. Najviac voličov bolo z Richvaldu, trebárs sú najďalší. Sláva im! Pán Bugsch si zaslúžil túto dôveru, lebo je úprimným priateľom, radcom a hájiteľom ľudu.

S kresťansko-ľudovým pozdravom *Priateľ ľudu.*

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Pekný príklad katolíckej obetovavosti dala naša obec Hámbor (Hamburg). Vystavili tu novú katolícku školu. To nenie nič mimoriadneho, keď v daktorej obci novú školu vybudujú. Obec Hámbor ale vystavila svoju školu s neslýchanou obetovavosťou. Táto obec má dohromady len 423 katolíckych obyvateľov, každý obyvateľ sedemkrát tolko obetoval na školu, ako ročnej porcie platí, po každej korune porcie platí teda každý 6 korún 60 halierov osobitne na školu. Nevie, či v našej krajine nachodí sa mesto, alebo dedina, kde ľudia zo svojho a z dobrej vôle na školu tolko obetujú!

Novovystavenú peknú školu posvätil nedávno brezovský farár a okresný dekan, dôstojný pán Ondrej Perník pri prítomnosti okolitých kňazov a celého obyvateľstva s veľkou slávnosťou. Ďakoval v prvom rade katolíckemu národu obce za jeko obetovavosť a veľkú

oduševnenosť, ktorou horlili za katolícku školu a nepustili, aby im školu zoštátnili; v druhom rade ďakoval miestnemu farárovi, velebnému pánu Jozefovi Téglasi, ktorý odhodlane a zmužile bránil školu katolícku a povzbudzoval svojich veriacich ku láskavým obeťam.

Jak mnoho iných katolíckych obcí zahaňuje tento vznešený a zriedkavý príklad! Máme totiž veľa katolíckych obcí v krajine, v ktorých katolícky obyvatelia sa ufahujú svoju katolícku školu sebe zadržat a zabezpečiť a aby menej verejnej farchy znášali, fahajú ku zoštátneniu svojej školy a nedbajú o katolícku výchovu svojich detí. Až potom sa im oči otvoria, keď im školu zoštátnia a keď je štátna škola vystavená, vtedy už nahliadnu, že ona nenie lacnejšia a škrabú sa v hlavu. Lenže je to potom už neskoro. Tak sa to stalo aj v Ňaršanoch. Tí, dobrí ľudia, čo o svoju katolícku školu prvej nedbali, teraz už vidia, že ich štátna škola viacej stojí, k tomu utratili aj všetko právo na školu a do najväčšieho nebezpečenstva uvalili katolícku výchovu svojich dietok.

Pekný príklad katolíckych obyvateľov obce Hámbor nech slúži k povzbudeniu tým katolíkom, ktorí sa o svoju katolícku školu alebo nestarajú, alebo na ňu obeťujú len na silu a s veľkými ťažkosťami. Šarišan.

Milodary pre pozostalých po nešťastných obetiach krvavej vzbury v Černovej.

Pán Edmund Beniczky, krajinský vyslanec okresu ružomerského ku podpore pozostalých po nešťastných obetiach krvavej vzbury černovskej v porozumení s kresťanskou ľudovou stranou zaviedol sbierku, ku ktorej láskave obetovali nasledovní dobrodincovia:

Dr. Štefan Táros 5 korún, dr. Emil Gyuriss 10 kor., Béla Landauer 10 korún, Alexander Ernszt 10 korún, Georg Szmrecsányi 50 korún, Jozef Farkas 5 korún, dr. Béla Nyáry 10 korún, Otto Förster 5 korún, Béla Rakovszky 100 korún, Ján Molnár 20 korún, Kancellária kresťanskej ľudovej strany 200 korún, Štefan Rakovszky 100 korún, Béla Csitáry 5 korún, Franc Buzáth 5 kor., Žigmund Farkasházy 20 korún, dr. Alexander Simonyi-Semadam 10 korún, Ludvik Halász 5 kor., Georg Nagy 2 kor., Jozef Emödy 24 korún, Žigmund Eitner 3 kor., dr. Mikuláš Zboray 10 korún, Karol Hencz 5 korún, Julius Justh 20 korún, Móric Szatmári 2 kor., Franc Darányi 5 korún, Ladislav Czobor 5 korún, Zoltán Szentkirályi 10 korún, Julius Návay 10 korún, Pave! Hoitsy 5 korún, N. N. 2 kor., Arpád Beniczky 5 korún, Vilhelm Sümegi 10 korún, Alexander Wekerle ml. 5 kor., Aladár Ballagi 5 korún, Alexander Giesswein 10 korún, Anton Günther 10 korún, Ján Csernoch 50 korún, dr. Štefan Adamovich 10 korún, gróf Gejza Majláth 50 korún, Dezider Ajtics Horváth 20 korún, gróf Ladislav Semsey 10 korún, Koloman Fodor 10 kor., Georg Rudnyánszky 10 korún, dr. Aladár Markhot 5 korún, Ladislav Herbszt 5 korún, Julius Hazay 1 kor. 4 hal., Jozef Jakkel 4 kor.,

Jozef Hengen 5 kor., gróf Aladár Zichy 50 kor., X. Y. 50 korún, Redakcia novín «Az Ujság» 50 korún, Ferdinand Sándorfi, farár z Lopašova 20 kor. — Súhrnom 1068 korún 4 haliere.

S neprijemnými následkami spojené je mnohokrát bolenie žalúdka, tvrdá stolica, záha, nechť k jedeniu, náklonnosť k vracaniu, kyslé grganie, tlačenie žalúdka a akákoľvek nervózna choroba. Načo sa tejto chorobe vystavujeme, keď si v tom ľahko môžeme pomôcť pôvodnými Elsa pilulkami Fellerovými. 6 škatuliek 4 koruny franko. Pôvodné k dostaniu sú len u Eugena Fellerera. Stubica, Kostolná ulica č. 18. (stol. záhrebská).

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľ. Pajštún. Ďakujeme za list. Priležitostne upotrebíme.

P. T. G. Z. M. Na ctený dopis odpovieme najbližšie v liste.

P. Dopisovateľ. Nagyszombat. Skandalizujete sa nad «Ľudovými Novinami!» Máte pravdu. Je to už viacej ako najväčší škandál, že sa noviny, ktoré chcjú byť katolícke, tak opovážia písať o biskupovi. Biskup a žandár! Čo v tom článku stojí, napísal lebo človek na rozum pomätený alebo ožralec.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 13. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 23·70—25·40, stolnobelehradská K 24·00—25·95, peštianska K 23·85—25·00, banátska K 23·90—24·10. — Raž: prvotriedna K 22·35—22·60, druhotriedna K 22·15 do 22·30. — Jačmeň: prvotriedny K 15·90—16·10, druhotriedny K 15·70—15·90. — Ovos: prvotriedny K 16·50—16·80 druhotriedny K 16·00—16·30. — Proso: K — — — — —. — Kukurica: Kor. 14·79—14·90. — Repica: K 34·50—36·00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19·20	19·00	18·80	18·50	18·20	17·80	17·40
			č. 7	7 ¹ / ₂	8		
			K 16·60	15·10	10·50		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7'00, hrubé K 7'20.

Ďatelinové semä: čistené K 156'00—166'00, lucerna čistená K 150'00—155'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'20—4'30, žlté K 4'80—5'00 za 100 kilogr.

Strova: Fazuľa veľká biela K 18'00—19'00, miešaná strakavá K 14'00—15'00. — *Hrach:* nelúpaný K ————, lúpaný K ————. — *Šošovica:* čistená K 50'00—75'00. — *Konopné semä:* K 26'00—27'50. — *Mak:* K 85'00—86'00. — *Rasca* (kmin): Kor. 102'00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 23'00—00'00, srbské (100 kusové) K 15'50—15'75.

Lekvár: srbský K 16'50—00'00, slavovský K ——— do ——— za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 38'00, fiumánsky White-Star (***) K 32'00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 76'50 do 77'00, kockový K 78'50—79'00, žltý K 76'50—77'00 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 150'00—151'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122'00—123'00, 3-kusová K 123'00—124'00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 163'00 do 164'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52'50—53'00.

Vajcia: prima uhorské K 92—96, podlejšie K 80 do 84 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'40—2'50, k vareniu K 1'40—1'50, syr 14—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1'10—1'20 kilogr.; kurence k smaženiu K 1'30—1'50, kurence k pečeniu K 2'00—2'80, sliepky na polievku K 2.70—3'00 za jeden pár.

Kreštania kupujte len u kreštanov

Pozor!

len za zl. 1.60

Hodinky s retiazkou.

len za zl. 1.60

dostane kazdy skvostné, gloria strieborné vačkové hodinky systému Roskopf s patent anker strojom, idú 36 hodín so záruka 3 rokov, s primeranou panciel retiazkou len zl. 1'60, 3 kusy s retiazkami zl. 4.50 — S poštovou dobierkou zasiela sklad svajcarskych hodin

S. URBACH,
Krakov číslo 17.

Krč

a bolenie žalúdka zastavia, tvrdú stolicu, zlatú žiu vždy u nás lieča Fellerove Rebarbara Elsa-pilulky K premaniú. 6 skatuliek 4 korány franko. Objednajte u V. Eugena Feller Stubica. Kos'ová ulica 18. číslo. (stolica. Zahreb.) **Laci.**

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-Roskopf Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

Záruka 3 rokov na písme.

S 1. zvonkom, ocelová kotva a zástavido K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zástavido 4.40. — S osvetleným v noci číselníkom 4.80. Súbežné budič hodín: 2.90. S osvetleným v noci číselníkom 3.80. Záruka 3 rokov na písme. — S tovarom nespokojným vráti sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Prvá hodinová fabrika Brúx **Ján Konrád** cis. a kráľ. dvorný líferant v Brúxi č. 696. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Ježišek 1907!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchť zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nütence vydela sa byť. Je svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený. splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajiarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky.
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedáci lížice.
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové lížice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú lížicu.
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú lížicu.
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a v ul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nútra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento označenie **není klamstvo** zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepaľ peňaze späť dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti prilíže je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19R. Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peňaze vopred v posaní. Ku tomu čistiaci prách 10 kr. Opravdivý len na boku vydlacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Kolczvár barón Bantfy jeho exell.

Jej Excellentia, barónka Edelsheimova čo najvyššie odporúčala mne Váš stolový nábytok, preto esadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg. Zasielku som obdral, veľmi som spokojný a budem to aj drulým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna. S dôrobom sme veľmi spokojní a prosíme o novú zásielku. Predstavená ústavu Mariánskeho. Budapest, IX., Soroksárska ulica 38.

Veľmi pekná ozdoba!

Zaznačená vzorka.

Zákonná ochrana.

Najkrajšia ozdoba vianočného stromu

mnou opravený

I. čísla blisklavy anjel zvonček k vianočnému stromu.

Celkom z kovov, 6 pozlátených anjelov, 30 cm. vysokých. Záruka za dokonale dobre pôsobenie.

Dá sa hneď upevniť na najmenšom a najväčšom vianočnom strome. Na stól postavený dá sa upotrebiť ako stolový zvonček. Postavený na teplé kachle účinkuje aj bez plameňa sviečky. Teplé troch sviec pohne hybajúce sa kolečka stroju a kroz tí opravené ocelové paličky udrúť na tri zvončeky dajú príjemný strieborný zvonový hlas mladých i starých povzbudiac k vianočnej pobožnosti. Cena s obalením a úpravou za kus kor. 50.

36 kusov kor. 57.50

50 kusov kor. 77.50

100 kusov kor. 150.—

2. čísla ten istý anjel zvonček ku vianočnému stromu v najľahšom a najkrajšom niklovanom vyštavení krútenými zvoničkami, s tromi krásne skveľucimi sa striebornými lamettkvetami, ktoré vo zapolení sviec zazračno krásne paprsky vylučujú. — Cena v balíku s úpravou upotrebenia za kus kor. 2.—

3 kusy kor. 4.25

4 " " " 5.80

6 kusov " " " 8.—

9 " " " 12.—

12 " " " 15.—

24 " " " 29.—

36 " " " 43.50

50 " " " 50.—

100 " " " 112.—

3 kusy kor. 5.50

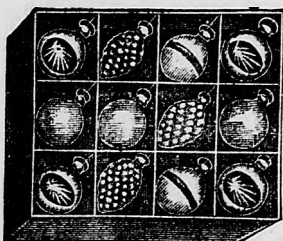
4 " " " 7.25

6 kusov " " " 10.50

9 " " " 15.50

12 " " " 20.25

20 " " " 39.50

kartone K — 58. Svetničkovi tučet K — 50.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu zo skla!

12 kusov vyberaných dla veľkosti a vystavenia predmetu K — 40, — 60, — 70, — 80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 kusov v zaobalení dla veľkosti predmetov K — 75, — 90, 1.—, 1.20 Lametta (anjelské vlásky) zo striebra alebo zlata, obálky po K — 10.— Orechový drôt 100 kusov K. — 20. Sklenené guľkové retiazky 1 1/2 m. dlhé dla veľkosti guľiek K — 90, — 95, 1.20, 1.40 Malé sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K — 50, väčšie 15 kusov v

Každý ctený odberateľ, Ktory od 1 septembra do 30. novembra vliste objedná u mňa na raz tovaru v cene aspon do 40 korun ako vianočnú odmenu dostane ovo mna zdarma 4343 čísla alarmbudič hodiny s ožiarenými vnoci číslami.

Vymienka je dovolená peňaze sa tiež navracaju riziko je teda vytvorené.

Tovar sa rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom doposlani peňazi. Objednat najlepšie je na postovej ponkázke, alebo v liste s poštovou dobierkou. Pri objednaní v liste treba označiť či sa žiada zasielka s poštovou dobierkou alebo či sú peňaze užodoslané s poštovou poukazolou V zájme každého objednávateľa leži, objednanie previesť, do 15 decembri požtový úrad pre veľký obchod nenie v stave zasielky vždy na čas vybavit.

Objednavky za včasu treba poslat.

Na prvo fabriku hodin Ján Konrád čis. a kr. dvorný liferant Brúx 1999 (Cechy).

Prosíme žiadať si náš hladný cenník s viacej než 3000 vyobrazemiami, ktorý každému ocholne zdarma pošleme.

Oznamy prijíma administracia**„KREŠTAN“****Budapest, Szentkirályi-utca 28**

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

5 korun

pôvodné švajcarské Roskopt stroju, privilegované anker remontoir-hodinky s masivnou zlacnou struny. Svajcarske anker dielo s olovemon ochrannou znamkou v niklovej obalke so šarnir príkrivkou (hodinky idu 36, nie 12 hodin) s peknými pozlátenými ručičkami najpresnej vyskúmané so zarukou 3 rokov kus po K 5.—, 3 kusy K 14.—. Ručičky na minuty K 6.—, 3 kusy K 17.—. V cenniku veľký výber.

7223 čísla toholka na peňaze kus z jasno tmavej safian kožky s tobolakou na drobne peňaze, štyri oddiely, s niklovou zátvorkou 9 cm. dĺžky, 6 cm. šírky K 1.50.

7202 čísla locná dobrá tobolka na peňaze kus, z dobrej hladkej kožky, s pevnou koženou zátvorkou, 4 oddiely, s tubolkou na papierové peňaze s 3 zátvorkami 9 cm. dĺžky 6 cm. šírky K 1.35.

Lepsié tobolky na peňaze K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 a vyše.

Prosíme žiadať s cenníky

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktčež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mláthe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobytá trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatim adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nezapustného opravového Bruyère dreva.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor.

Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynnímkou dovolenější sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Vo vlastnom záujme pýtať treba moji roz-maňný cenník s viacej než 3000 obrázkami.

Prijemné a suché fajčenie preto ohľadom čistoty a chutnávosti paru nemá.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Ťažé fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Največší výber veci k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela cis. a král dvorný liferant Hans Konrád dom vývozný Brúx, č. 695. Cechy.

Najlepší a najlacnejší pramen objednávania.

K láskavému povšimnutiu! Od mojich hudbných strojov ne-treba žiadneho cla platiť, bo sú to všeiko krajinské doroby. Záruka: Promienka dovolena alebo sa peňaze vratia.

Odporúčam najlepšie harmoniky. — Č. 306 1/4 10 tástiek, 2 registry 50 hlasov veľkosť 81x15 1/2 cm. K. 8.50, Č. 307 1/4 10 tástiek, 3 registry, 70 hlasov, veľkosť 81x15 1/2 cm. K. 9.50. Č. 663 1/4 «Priateludu Akkordeon» 10 tástiek, registry, 50 hlasov, dupované klasovanie, 3 rady, trúbky, veľkosť 81x15 cm. K. 8. Fajnové harmoniky po K 11, 12, 14, 20, 16.50, 23.50 a vyše, prosíme žiadať si cenník. Škola k samonučeniu ku každej harmonike darmo.

Záruka za pahnú a spravnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a král dvorný liferant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru Brúx číslo 697. (Cechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazemiami na žiadosť každému franko a darmo.